

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä esityispalveluista

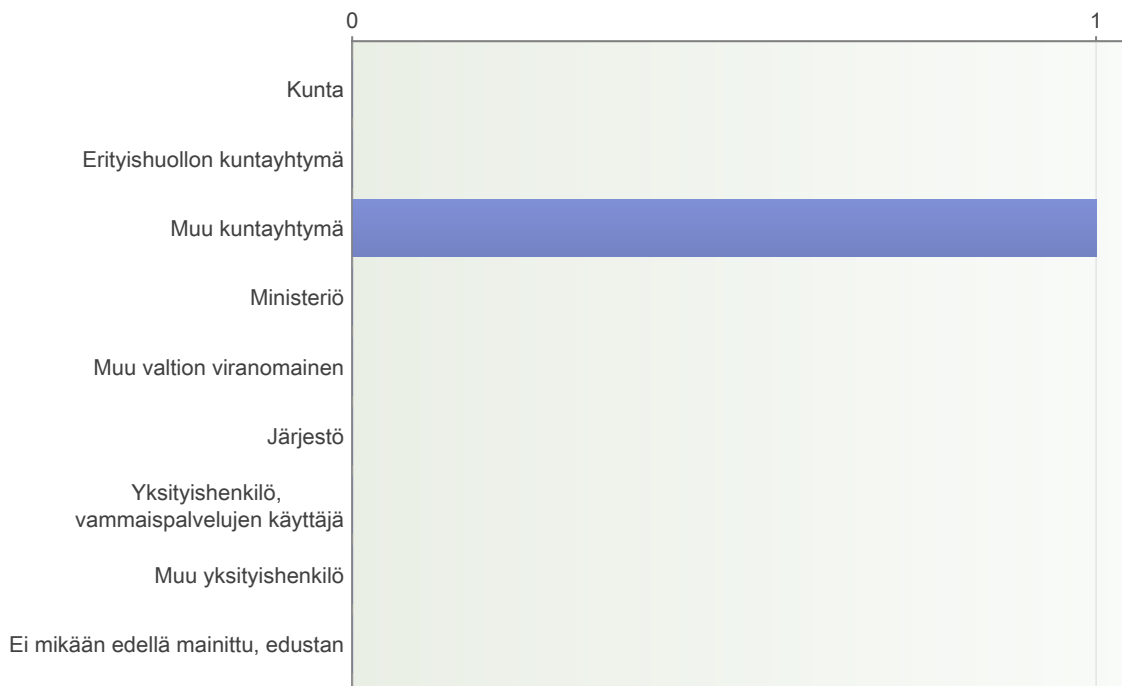
1. 1. Vastaajan taustatiedot

Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti	Organisaatio, jota vastaus edustaa	Mahdollinen tarkennus
Leena	Korhonen	leena.korhonen@siunsote.fi	Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen ky, Siunsote	Perhe- ja sosiaalipalvelut

2. 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 3. 1 §:ssä säädetään lain läpileikkaavista periaatteista. Kattaako säännös vammaispalveluille asetetut tavoitteet?

Vastaajien määrä: 1

4. 4. Muita huomioita 1 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteet ovat hyvät, mutta läpileikkaavien palvelujen näkökulmasta asiakkaan palveluntarpeen arviointiin ja palvelujen tuottamiseen tarvittavan erityisosaamisen turvaaminen on hankalaa. Palvelujärjestelmän pirstaleisuus haittaa palvelujen kokonaisvaltaista suunnittelua ja toteutusta.

5. 5. Onko 2 §:n perusteella selvää, missä tilanteissa sovelletaan erityislakia?

Vastaajien määrä: 1

6. 6. 2 §:n 3 momentissa säädetään soveltamisalan rajauksesta.

Onko rajaus selkeä?

Vastaajien määrä: 1

7. Onko rajausta tarpeellinen?

Vastaajien määrä: 1

8. 7. Muita huomioita 2 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Yksilöllisen tarpeen mukaisten palvelujen tarvetta arvioidaan erilaisissa toimintaympäristöissä. Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma tulisi tehdä sosiaalihuoltolain mukaisena monialaisena yhteistyönä. Suunnitelmassa tulisi arvioida asiakkaan myös yksilöllistä toimintakykyä suhteessa haettuun palveluun. Kyseinen toimintakyvyn arviointiin perustuvaa mittaria ei kuitenkaan ole. Asiakkaan palvelujen suunnittelussa tulee huomioida useita lakeja, jolloin on merkityksellistä mitä lakia noudatetaan. Toimintakyvyn arviointi on välttämätöntä kaikkien asiakkaiden, mutta erityisesti ikäihmisten osalta.

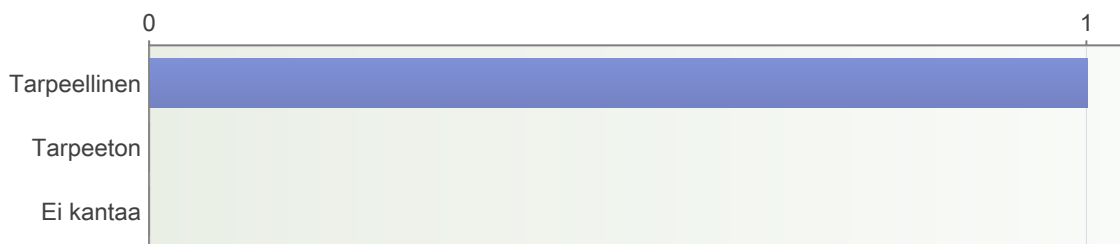
Lain 2 §:n mukaan vammaispalvelun soveltamisala muuttuu osittain, mutta ratkaisevasti. Laissa puhutaan vammaisesta vaikeavammaisen sijasta. Vammaispalvelulaki laajenee uusiin asiakasryhmiin ja asiakkaiden oikeudet laajenevat huomattavasti. Laki rajoittaa jonkin verran ikäihmisten oikeutta vammaispalveluihin, mutta käytännössä hyvin vähäisesti. Nykyisen lainsäädännön nojalla olemme rajanneet ikääntymisen myötä syntyneitä toimintakyvyn vajeita lainsäädännön ulkopuolelle. Kehitysvammaisten osalta palvelut myönnetään vammaispalvelulain nojalla kehitysvammalain sijasta.

Lyhyesti soveltamisesta: Asiakkuudet lisääntyvät ja kustannukset kasvavat.

9. 8. Arvioikaa momenttien tarpeellisuutta lain soveltamisen kannalta.

Palvelutarpeen arviointi sekä palvelujen suunnittelu, toteuttaminen ja toteutumisen seuranta on tehtävä yhteistyössä vammaisen henkilön ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000, jäljempänä asiakaslaki) 9 ja 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa vammaisen henkilön ja hänen laillisen edustajansa taikka omaisen tai muun läheisen kanssa.

Vastaajien määrä: 1

10. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

11. Vammaisen henkilön osallistumista on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaisen henkilön on voitava käyttää hänelle soveltuvaa viestintä- ja kommunikointikeinoa ja häntä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä oman tahdon toteuttamisessa.

Vastaajien määrä: 1

12. Lapsen ja nuoren mielipiteen selvittämisestä säädetään sosiaalihuoltolain 32 §:ssä. Lapselle ja nuorelle on järjestettävä riittävä apu ja tuki tiedonsaantiin, kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen.

Vastaajien määrä: 1

13. 9. Muita huomioita 4 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkemys ja kokemus otetaan huomioon nykyisen lainsäädännön puitteissa. Asiakas osallistuu omien palveluittensa suunnitteluun ja hänen mielipiteensä otetaan huomioon palveluja suunniteltaessa. Asiakkaalla on käytössään vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät. Asiakkaat antavat palautetta palveluistaan suoraan tai asiakastyytyväisyyskyselyn muodossa. Myös asiakkaan omaisilla on mahdollisuus esittää palautetta palveluista ja osallistua läheisensä palvelujen suunnitteluun asiakkaan suostumuksella. Nykyisen lainsäädännön mukaan viranhaltijoilla on vahva paleluohjausvelvoite, jota noudatetaan.

14. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä.

Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

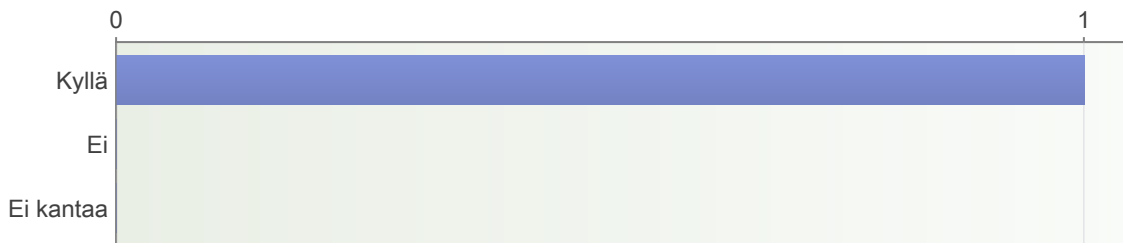
15. Vammaisen henkilön palvelutarpeen arvioinnista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

16. Asiakassuunnitelman tekemisestä ja omatyöntekijästä säädetään sosiaalihoitolain 39 ja 42 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

17. Palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman yhteydessä tehtävässä monialaisessa yhteistyössä ja palvelujen yhteensovittamisessa noudatetaan, mitä sosiaalihoitolain 41 §:ssä säädetään.

Vastaajien määrä: 1

18. 11. Muita huomioita 5 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- 5 §:n 2 momentin viimeinen lause on tarpeellinen, koska erityishuollon johtoryhmän kaltainen moniammatillinen työryhmä poistuu kehitysvammalain kumoamisen myötä. Miten tähän saadaan nivottua terveydenhuollon osaaminen, joka tulee terveyslain kautta jatkossa? Kunnissa on jo tehty monialaista palvelutarpeen arviointia riippuen kunnan henkilöstörakenteesta. Sosiaalihuoltolakia noudatetaan aina ensisijaisesti, jolloin asiakassuunnitelmasta ja palvelutarpeen arvioinnista sekä omatyöntekijästä säädetään siellä. Omatyöntekijän päätösvalta tulisi määritellä tarkemmin. Mihin vedetään raja, kuka on erityistä tukea tarvitseva? Uudessa vammaispalvelulaissa on rajattu, että kaikki 18- 24 –v nuoret ovat erityisen tuen tarpeessa? Tämä tarkoittaa sitä, että erityisen tuen tarpeen tekee aina sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijöiden määrä ei riitä nyt eikä tulevaisuudessa.

19. 12. Arvioikaa seuraavia päätöksentekoon ja palvelujen toteuttamiseen liittyviä väittämiä.

Vastaajien määrä: 1

	Kyllä	Ei	Ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Päätöksentekoon liittyvä sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Päätösten toimeenpanon sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Palvelujen laadun määrittämisen ja arvioinnin sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Lasten ja nuorten huomioon ottamisen sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Yhteensä	4	0	0	4	1

20. 13. Muita huomioita 6 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- 3 momentissa todetaan, että palvelukokonaisuudesta on tarvittaessa tehtävä päätös. Mitä tällä tarkoitetaan? Pitääkö tehdä erillinen päätös perheen palvelukokonaisuudesta? Kuka sen tekee, jos palveluja eri tahoilta, tarkoittaako esim. henkilökohtaista budjettia vai mitä? Lisäksi asiakassuunnitelma on sitova päätöksentekijän näkökulmasta. Asiakassuunnitelman noudattaminen erityisesti moniammatillisissa palveluissa on haasteellinen päätöksentekijän näkökulmasta. Asiakkaan palvelujen kokonaisuus, jatkuvuus ja peittävyys tulee turvata, mutta yhteistä tietojärjestelmä palvelujen koordinoimiseen puuttuu. Omavalvonta korostuu. Rajapinnat palvelujen järjestämisen välillä lisääntyvät. Mahdollisesti lisää pullonkauloja esimerkiksi vammaisten lasten perheissä.

21. 14. Täydentääkö säännös asianmukaisesti ehdotetussa laissa säädettyjä muita erityispalveluja?

Ei vastauksia.

22. 15. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista valmennusta ja tukea koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) tai muun lain säännöksiä? (Esim. sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaista sosiaalista kuntoutusta koskevaa säännöstä)?

Vastaajien määrä: 1

23. 16. Muita huomioita 8 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisessä laissa tarjotaan valmennusta ja tukea (sopeutumisvalmennus, kuntousohjaus), siis ei mitään uutta. Kysymyksessä on toimivien sosiaalisten tuen muotojen vahvistamisesta lainsäädännön nojalla. Nykyinen laki on viranhaltijan arviointiin perustuva joustava palvelu. Valmennuksesta ja tuesta hyötyvät vammaispalvelun uudet asiakkaat, jotka ovat olleet väliinputoajan asemassa. Kyseisen lainpykälän osalta on syytä arvioida selkeä raja-alue yleislainsäädännön ja erityislainsäädännön osalta. Ongelmallinen on 8 §:n 1 momentin 4) kohta eli tuettuun päätöksentekoon liittyvä kohta. Jotta erilaisista ristiriitatilanteita ja vastuuongelmia vältettäisiin, pitäisi tästä asiasta säätää yksiselitteisesti ja tarkkarajaisesti. Koska sama tarve koskee vammaisten lisäksi myös muita sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaita, tämä kohta pitäisi ottaa vammaislaista pois ja säätää siitä säädöstekstiä tarkentaen sosiaali- ja terveydenhuollon IMO-lain yhteydessä..

24. 17. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

25. 18. Huomioita 9 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Mitä on itsemääräämisoikeuden rajoittaminen suhteessa henkilökohtaiseen apuun? Miten rajautuu Imolakiin? Henkilökohtaista apua myönnettäisiin jatkossa laajemmin esim yritystoimintaan - tämä tulisi selventää: henkilökohtainen avustaja ei voi olla ko.yrityksessä työntekijä.
Myös asiakkaan voimavarat arvioida ja määritellä palvelun sisältö ovat olleet hankala viranhaltijan näkökulmasta, koska läheisillä tai palvelukodin henkilökunta ovat voineet vaikuttaa palvelujen sisältöihin. Asialla on merkitystä itsemääräämisoikeuteen ja sen toteutumiseen.
Nykyisessä lainsäädännössä on jo ollut hankalaa rajankäynti, että kotihoidon tehtäviä on tullut henkilökohtaisille avustajille esim. saattohoitovaihe, ei voi olla oma- tai itsehoitoa! Jos on ollut henkilökohtaista apua, on voinut olla vaikeaa saada kotihoidon palveluja. Laki tulisi olla selkeämpi rajauksessa hoivaan ja hoitoon. 9§:n 2 mom:ssa lukee, että henkilökohtaiseen apuun voi osana olla terveydenhuollon toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä henkilön itsenäisen suoriutumisen mahdollistamiseksi. Lain perusteissa on avattu, mutta tässä on liian yleisellä tasolla esim. terveydenhuollon itsehoito-toimenpiteitä???

26. 19. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

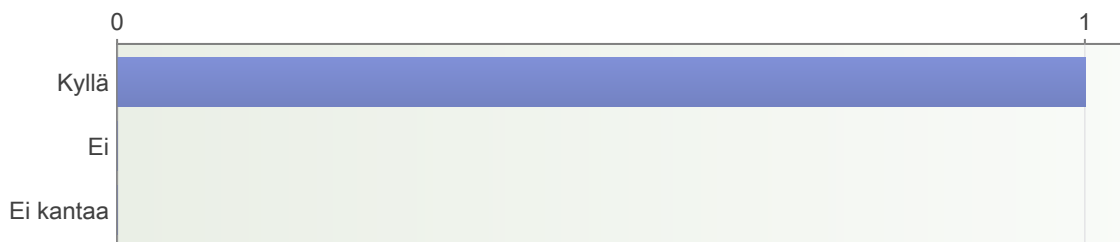
27. 20. Huomioita 10 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaista budjettia ei ole mainittu, mutta 2) asiakassetelimalmissa viitataan kuitenkin valinnanvapauslainsäädäntöön - on ristiriitaista?
Henkilökohtaisessa avussa aina huomioidaan sijaisjärjestelyt. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat ovat pääpiirteittäin samat. Palvelu toteuttaminen henkilökohtaisen budjetin avulla olisi asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen kautta helpointa.
Liitteessä arvio muista vammaispalvelulainsäädännön uudistuksen säästöistä 10§ lukee, että hengityslaittepotilaiden hoidon järjestämisvastuun poistaminen sairaaloilta ja siirtäminen maakunnille sekä avustajien ammattirakenteen muuttaminen: maakunnat järjestä jatkossa myös sairaalahoidon? Tässä yhteydessä puhutaan hoidosta? Hengityshalvsausasiakkaiden hoito ja huolenpito pitää arvioida aina asiakaskohtaisesti, mikäli heidän asumisensa järjestetään omissa kodeissaan henkilökohtaisen avun turvin tai palveluasumisessa.

28. 21. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

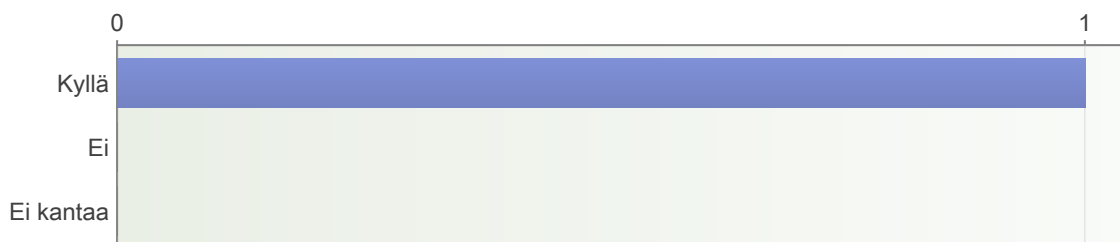
29. 22. Huomioita 11 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Ei oleellisia muutoksia.

30. 23. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

31. 24. Huomioita 12 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Oman asunnon ja palveluasunnon määritelmä tulisi selkeyttää. 3 momentin lopussa viitataan, että asumisen tuki ja palvelut voidaan toteuttaa myös henkilön omassa asunnossa. Tästä koko pykälän tulisi alkaa.

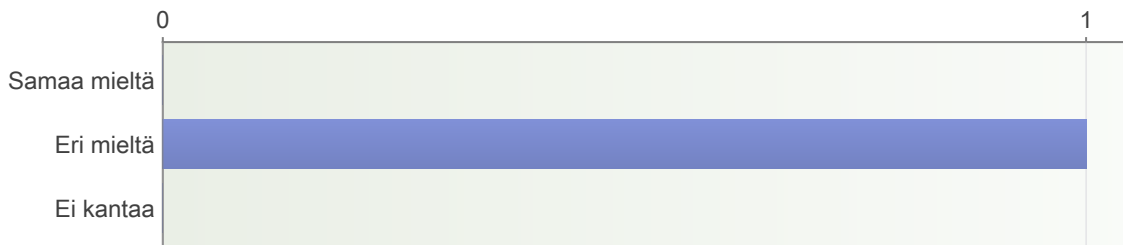
32. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä ehdotetun lain mukaisena palveluna.

Vastaajien määrä: 1

33. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä lastensuojelulain mukaisena avohuollon sijoituksena ilman huostaanottoa.

Vastaajien määrä: 1

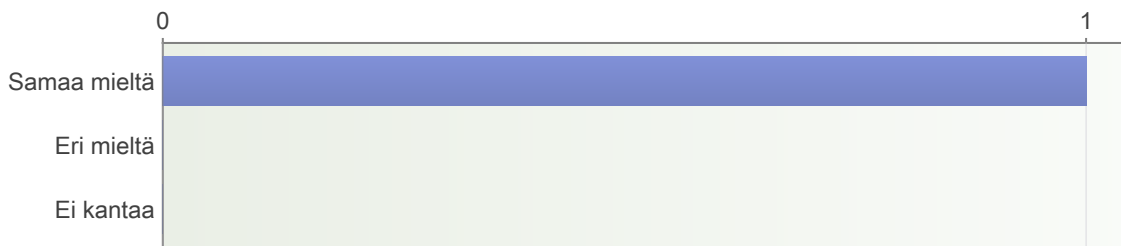
34. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä sekä ehdotetussa laissa että lastensuojelulaissa siten, että ehdotettu laki on ensisijainen.

Vastaajien määrä: 1

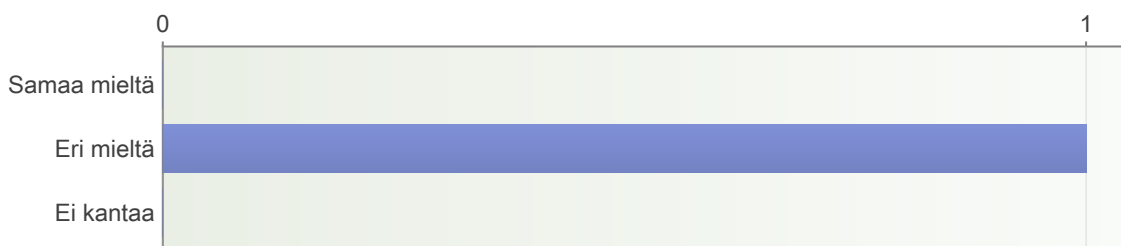
35. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi tehtävä ilman huostaanottoa avohuollon sijoituksena myös pidemmäksi aikaa.

Vastaajien määrä: 1

36. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi aina tehtävä lastensuojelulain periaatteiden ja säännösten mukaisesti.

Vastaajien määrä: 1

37. 26. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin liittyen tilanteisiin, joissa lapsi asuu erossa vanhemmistaan tai huoltajistaan?

Vastaajien määrä: 1

- Lastensuojelulain hengen mukaisesti tulisi kyllä toimia, mutta ei tekemällä esim. kaikki lastensuojelulain mukaiset selvitykset jne., korostaa arviota perheen selviytymisestä tilanteessa.
Ko. asiakasryhmän osalta vammaispalvelulla sekä lasten ja perheiden ennaltaehkäisevillä palveluilla on vahva rajapinta. Mikäli perheiden kotihoitoa lisätään, se vaatii resurssointia, tätä kulua ei kustannuksissa ole huomioitu. Samoin pienryhmäkotihoiton kustannukset ovat ehkä alakanttiin?

38. 27. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

39. 28. Huomioita 14 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaispalvelut tulisi ottaa mukaan alkuvaiheen suunnittelussa suurten kodin muutostöiden ja korjausrakentamisen sekä uudiskohteen rakentamisen yhteydessä. Mikäli vammaispalvelun tarve on jo tuolloin tiedossa. Helpottaisi erityisesti asiakkaiden kokemusta korvattavista muutostöistä. Toimintamalli helpottaisi myös sosiaalityöntekijän arviointityötä. "
Pykälän viimeinen lause "Korvaus asunnon muutostöistä tai välineiden sekä muiden teknisten ratkaisujen hankkimisesta on haettava maakunnalta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa kustannusten syntyisestä." voi johtaa tulkintatilanteeseen, että asiakas on teettänyt muutostyöt ennen yhteydenottoa maakuntaan ja voi olla, että asiakas ei ole edes vammaispalvelulain piirissä.
Rajanveto tulisi olla myös, missä tilanteessa ei ole kyse vammaispalvelulain mukaisista muutostöistä vaan perusparannuksesta esim. saunan tekeminen tai vesijohtojen asentaminen - mikäli asunnossa ei sitä ole?

40. 29. Onko lyhytaikainen huolenpito tarpeellinen palvelu?

Vastaajien määrä: 1

41. 30. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista lyhytaikaista huolenpitoa koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) säännöksiä (esim. SHL:n 19 §:n mukaista kotipalvelua koskevaa säännöstä) tai omaishoidon tuesta annettua lakia?

Vastaajien määrä: 1

42. 31. Huomioita 15 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelman arvo korostuu. Mikä on oikeasti lyhytaikainen huolenpito? Mikä on sen suhde omaishoidon vapaapäiviin?
Kuka palvelun myöntää ja millä perusteella, minne? palvelun ensisijaisuus. Omaishoidontukeen kuuluvat vapaat ovat ensisijaisia ratkaisuja. Vähentävätkö kyseiset jaksot omaishoidon vapaita hoidon tarpeen vähennettyä?

43. 32. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

44. 33. Huomioita 16 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Ensimmäisen momentin viimeinen lause selventää tilannetta nykyiseen verrattuna.

45. 34. Turvaako säännös vammaisen henkilön liikkumisen?

Vastaajien määrä: 1

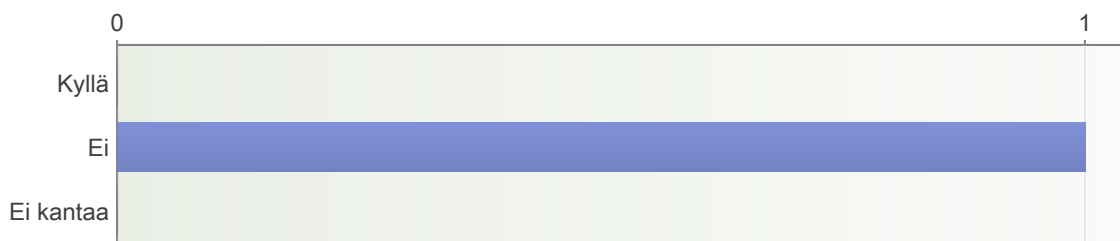
46. 35. Muita huomioita 17 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisen järjestelmän mukainen palvelu pienillä muutoksilla. Vammaispalvelulain mukainen palvelu viimesijainen - hyvä, että laissa on nostettu esiin esteettömän joukkoliikenteen ensisijaisuus sekä mahdollisuus sosiaalihuoltolain 23§:n 3 mukaisiin liikkumisen tuen muotoihin. Asiakkaille, joille on myönnetty henkilökohtainen apu vapaa-aikaan voisivat käyttää ensisijaisesti julkista liikennevälinettä yms., jos se on mahdollista.

47. 36. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

48. 37. Huomioita 18 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotuksen 18 §:n 4 momenttia pitäisi muuttaa siten, että mikäli vammaisen henkilön käytössä on 4 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu auto, ei kyseisellä henkilöllä ole subjektiivista oikeutta maakunnan kustantamiin matkoihin.

Lisäksi auton korvaaminen kokonaan on kohtuutonta. Onko eriarvoistava esim. työtön vajaakuntoinen Lapissa, joka ei ole oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin vrt. pääkaupunkiseudulla asuva hyvien joukkoliikennemahdollisuuksien piirissä asuva? Palvelun arvioinnissa tulee olemaan pulmia, kuljettaako asiakas autoa, puoliso vai avustaja? Mikä on välttämätön tarve liikkumiselle? Mikä on kohtuullista auton käyttöä suhteessa auton rikkoontumiseen? Auton huollot yms.

Eri lainsäädännön nojalla myönnettävät matkat ja kyydin välitysjärjestelmät tulee yhdistää (KELA). Mikäli paikkakunnalla liikennöi joukkoliikenne tai reittiliikenne yms. se olisi ensisijainen vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun verrattuna.

49. 38. Huomioita 19 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Vrt. edellisen 18§ 3. momentti - on osittain samansisältöinen?:

"Maakunta voi vaihtoehtona kuljetuspalveluille antaa vammaisen henkilön käyttöön auton tai myöntää taloudellista tukea auton hankintaan, jos henkilön toimintarajoitteesta aiheutuva tuen tarve liikkumisessa tavanomaisen elämän toiminnoissa on runsasta ja jatkuvaluonteista."

Taloudellisen tuen ja toimeentulotuen suhde jää epäselväksi. Sisällössä ei ole kuitenkaan säännöllinen varsinainen taloudellinen tukitoimi toimeentulotukeen verrattuna.

Välineitä ja laitteita sekä erityiskustannuksia korvataan nykyisen lainsäädännön perusteella. Kustannuksia korvataan erityisvälineen ja normaalin kustannuksesta erotus. Nykyiseen ei suurta eroa.

50. 39. Huomioita 3 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

51. 40. Huomioita 4 luvun säännöksiin.

Vastaajien määrä: 1

- 24 §: Asiakasmaksulaissa huomioitava, että ateriamaksut ja vuokrat eivät ole asiakasmaksuja. s.38 lukee pykälän 12 perusteluissa, että asumiseen liittyvät palvelut olisivat maksuttomia esim. kotipalvelu - ristiriitaista!
28 §: Annettava kunnan aika ja ohjeet voimaanpanolle. Kokemusta uudistuneen lainsäädännön toteuttamisesta on, sillä kehitysvammalakiin tulleet muutokset itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta ovat aiheuttaneet valtavasti työtä. Asiakkaiden yhdenvertaisuutta ei ole ajateltu loppuun asti.

52. 41. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin lakiesitykseen liittyen?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotuksessa on hyvin tehty rajaa vanhuspalvelulakiin ja sen on arveltu tuovan kustannussäästöjä. Toisaalta ei ole huomioitu sitä, mitä vaikutuksia tulee jättämällä vammaisuuden ja vaikeavammaisuuden rajaus pois verrattuna aikaisempaan lainsäädäntöön ja kuvaamalla vammaisuutta toimintakyvyn kautta. Esim. sosiaalihoitolain kautta mielenterveyskuntoutujille järjestetään asumispalveluja, tuleeko ko. asiakasryhmistä siirtymään osa asiakkaista vammaispalvelulain piiriin? Tätä kustannusvaikutusta ei ole otettu ollenkaan huomioon? Ja tulevatko he jatkossa asumaan samoissa yksiköissä esim. vaikeasti liikuntavammaisten kanssa? Tai esim. alkoholismin vaikutuksesta otsalohkodementiaa sairastavat?